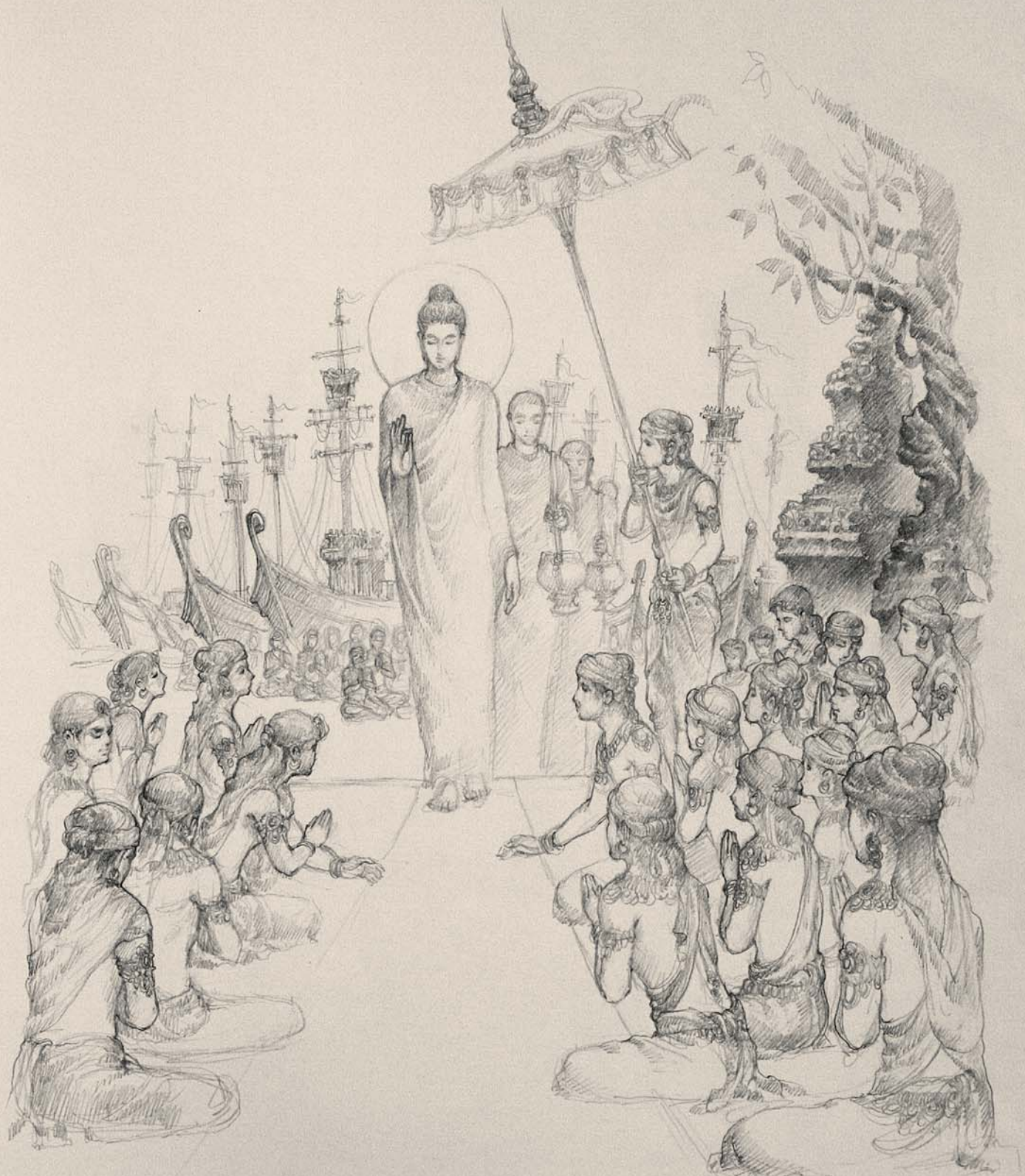

นฤกร ชื่นใจ.๕๕-

ภาพประกอบตำนานรัตนปริตร

ทั้งหมดจึงปรึกษากันว่า ควรนิมนต์ศาสดาองค์หนึ่งมาดับทุกข์ภัยนี้ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์เดียรถีย์ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์พระพุทธเจ้า ในที่สุดทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าควรนิมนต์พระพุทธเจ้าให้เสด็จมาโปรด ดังนั้นจึงได้ส่งเจ้าลิจนวิสองพระองค์มาทูลนิมนต์ เพื่อระงับภัยพิบัตินั้น

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จถึงเมืองเวสาลี พระอินทร์พร้อมด้วยเทพบริวารเป็นอันมากได้มาเฝ้าในสถานที่นั้น ทำให้พวกอมนุษย์ต้องหลบหนีออกจากเมือง หลังจากนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระปริตรนี้แก่พระอานนท์ และรับสั่งให้ท่านสาธยายรอบเมืองที่มีกำแพงสามชั้นตลอดสามยาม พวกอมนุษย์ที่ยังเหลืออยู่ได้หลบหนีไปหมด เพราะกลัวอำนาจพระปริตร ครั้นอมนุษย์หนีไปและโรคระบาดสงบลงแล้ว ชาวเมืองได้มาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง และได้นิมนต์พระพุทธองค์เสด็จมาแสดงธรรม ในเวลานั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสรัตนปริตรนี้แก่พุทธบริษัทที่มาประชุมกันในที่นั้น

อนึ่ง คาถา ๓ บทสุดท้าย คือคาถาที่ ๑๖ - ๑๘ เป็นคาถาที่พระอินทร์ตรัสขึ้นเอง โดยดำริว่าพระพุทธเจ้าทรงกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างสัจวาจาที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย เราก็ควรจะกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างคุณของพระรัตนตรัยเช่นเดียวกัน ท้าวเธอจึงตรัสคาถาเหล่านั้น

รัตนปริตร

๑. ยานีธะ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
สัพพะวะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ
อะโถปิ สักกัจจะ สุนันตุ ภาสิตัง.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่ในที่นี้ทั้งหมดจงเป็นผู้เบิกบานใจ รับฟังถ้อยคำด้วยความเคารพเกิด

๒. ตัสมา หิ ภูตา นิสาเมถะ สัพพะ
เมตตัง กะโรถะ มานุสสิยา ปะชาเย
ทิวา จะ รัตโต จะ หะรันติ เย พะลิง
ตัสมา หิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตา.

ดังนั้น ขอเทวดาทั้งปวงจงฟังข้าพเจ้า จงมีเมตตาจิตในหมู่มนุษย์ เพราะเขาเช่นพลีกรรมทั้งกลางวันและกลางคืน ท่านจงอย่าประมาท คຸ້ມครองพวกเขาด้วยเถิด

๓. ยังกิณฺณจิ วิตตัง อิตฺถะ วา หุรังฺ วา
ลัคฺเคสุ วา ยัง รัตตะนัง ปะณิตฺตัง
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทฺเธ รัตตะนัง ปะณิตฺตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ทรัพย์ในโลกนี้หรือโลกอื่น หรือรัตนอันประณีตในสวรรค์ มีสิ่งใดที่จะเสมอกับ
พระตถาคตนั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจา
ของจริงมีความสวัสดิ์

๔. ขะยังฺ วิราคัง อะมะตัง ปะณิตฺตัง
ยะทชฺฉะคา ลักฺขะมุณี สะมาทิตฺโต
นะ เตนะ อัมเมนะ สะมัตถิ กิณฺณจิ
อิทัมปิ อัมเม รัตตะนัง ปะณิตฺตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระศากยมุณีผู้มีพระทัยตั้งมั่น ทรงบรรลุนิพพานอันสิ้นกิเลส ปราศจากราคะ ไม่ตาย
และประณีต มีสิ่งใดที่จะเสมอกับพระธรรมนั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐ
ของพระธรรม ด้วยสัจวาจาของจริงมีความสวัสดิ์

๕. ยัง พุทฺธะเสฏฺฐโณ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺณะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ อัมเม รัตตะนัง ปะณิตฺตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงสรรเสริญสมาธิอันผ่องแผ้ว นักปราชญ์ทั้งหลาย
สรรเสริญสมาธิอันประเสริฐที่ให้ผลทันที มีสิ่งใดที่จะเสมอกับสมาธินั้นไม่มีเลย ข้อ
นี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระธรรม ด้วยสัจวาจาของจริงมีความสวัสดิ์

๖. เป ปุคคะลา อัญฺญะ สะตัง ปะสัตถา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สังฆะ รัตตะนัง ปะณิตฺตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระสาวกของพระสุคตเจ้า ผู้เป็นพระอริยบุคคล ๘ จำพวก อันแบ่งเป็น ๔ คู่
ที่สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ท่านเหล่านั้นเป็นผู้ควรแก้ทุกข์นิทาน ทานที่ถวายแก่
พระอริยบุคคลเหล่านั้นมีผลมาก ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วย
สัจจวาจานี้ของมีความสวัสดิ

๗. เย สุปะยุดตา มะณะสา ทัพเพนะ
นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมมิ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
ลัทธา มุธา นิพพุติง ภูญชะมานา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้บำเพ็ญเพียรด้วยจิตอันเข้มแข็งในพระศาสนาของพระโคตม เป็นผู้
ปราศจากกิเลส ผู้เข้าถึงอมตธรรม ผู้บรรลุพระนิพพาน และผู้สวดยสันติสุขเอง ข้อนี้เป็น
พระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจจวาจานี้ของมีความสวัสดิ

๘. ยะถินทะชีโล ปะฐะวิสสิโต ลียา
จะตุพภิ วาเตหิ อะสัมปะกัมปิโย
ตะถูปะมัง สัพปุริสัง ะวาทามิ
โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระตถาคตตรัสเปรียบสัตบุรุษผู้เห็นแจ้งเข้าถึงพระอริยสังขี ว่าเหมือนกับเสาใหญ่
ปักลงดินอันไม่ไหวติงเพราะแรงลมทั้งสี่ด้าน ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์
ด้วยสัจจวาจานี้ของมีความสวัสดิ

๙. เย อะริยะสัจจานิ วิภาวะยันติ
คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
กิญจาปิ เต โหนติ ภูสัง ปะมัตตา
นะ เต ภาวัง อัญญะมะมาทียันติ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

บุคคลเหล่าใดเจริญอริยสังขี ที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระปัญญอันลึกซึ้งตรัสไว้ดีแล้ว
แม้ว่าท่านเหล่านั้นยังเป็นผู้หลงเพลินอย่างมากอยู่ แต่ท่านก็จะไม่เกิดในชาติที่แปดอีก ข้อนี้
เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจจวาจานี้ของมีความสวัสดิ

๑๐. สะหาวิสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเยะ
ตะยัสสุ อัมมา ชะหิตา ภาวันติ
ลักกายะทิกฺขุ วิจิกิจจิตฺตญะ
สีลัพพะตัง วาปี ยะทัตถิ กิณฺณิ.

ท่านเหล่านั้นคือพระโสดาบันผู้ละสังโยชน์ ๓ ประการ ได้แก่ ลักกายทิกฺขุ
วิจิกิจจา และสีลัพพตปราคาส ละกิเลสอื่นๆได้ในขณะที่เห็นธรรม

๑๑. จะตุหะปาเยหิ จะ วิปะมุตโต
นัจจาภิฐานานิ อะภัพพะ กาตุง
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณิตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ท่านเหล่านั้นเป็นผู้พ้นแล้วจากอบายทั้ง ๔ ไม่กระทำการอันไม่สมควร ๖ ประการ
[คืออนันตริยกรรม ๕ และการนับถือศาสนาอื่น] ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของ
พระสงฆ์ ด้วยสังฆาจาณีข้อจึงมีความสวัสดิ์

๑๒. กิณฺญาปิ โส กัมมะ กะโรติ ปาปะกัง
กาเยนะ วาจา อุททะ เจตตะสา วา
อะภัพพะ โส ตัสสะ ปะฏิจจะทาเยะ
อะภัพพะตา ทิกฺขุระปะทัสสะ วุตตา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณิตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

แม้ท่านเหล่านั้นยังทำความผิดด้วยกาย วาจา หรือใจอยู่บ้างก็ตาม แต่ท่านก็ไม่
ปกปิดความผิดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าผู้เห็นพระนิพพานเป็นผู้ไม่ปกปิดความผิด ข้อนี้
เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆาจาณีข้อจึงมีความสวัสดิ์

๑๓. วรรณัปะคฺคุมเพ ยะถะ ผุสสิตฺตเค
คิมหะนมะเส ปะฐะมัสสมิง คิมเห
ตะถุปะมัง อัมมะวะรัง อะเทสะยิ
นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตาเยะ
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณิตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พุ่มไม้ในป่าที่แตกยอดอ่อนในเดือนต้นแห่งคิมหันตฤดูมีความงามฉันใด พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงพระธรรมให้ถึงพระนิพพานเพื่อประโยชน์สูงสุดมีความงามฉันนั้น ข้อนี้เป็น
พระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสังฆาจาณีข้อจึงมีความสวัสดิ์

๑๔. ะโร ะรัญญ ะระโท ะระหะโร
อะนุตตะโร อัมมะวะรัง อะเทสะยิ
อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระพุทธรเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงรู้แจ้งพระนิพพานอันเลิศ ทรงประทานธรรมอัน
ยอดเยี่ยม ทรงแนะนำข้อปฏิบัติที่ดี พระองค์ผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า ทรงแสดงธรรมอันสูงสุด
แล้ว ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธรเจ้า ด้วยสัจจวาจานี้ขอจงมีความสวัสดิ

๑๕. ชีณัง ปุราณัง นะวะ นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวัสมิง
เต ชีณะพีชา อะวิรุฬหิฉันทา
นิพพันติ อีรา ยะถายัง ปะทีโป
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้สิ้นเชื้อแล้ว ไม่ยินดีภพอีก มีจิตหน่ายภพเบื้องหน้า สิ้นกรรมเก่า
ปราศจากกรรมใหม่ที่จะส่งไปเกิดอีก ท่านเหล่านั้นเป็นปราชญ์ ดับสิ้นไปเหมือนประทีป
ดวงนี้ ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจจวาจานี้ขอจงมีความสวัสดิ

๑๖. ยานีธะ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ ะ อันทะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกัน
นมัสการพระพุทธรเจ้าผู้เสด็จไปอย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมี
ความสวัสดิ

๑๗. ยานีธะ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ ะ อันทะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
อัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่ในที่นี้ จงร่วม
กันนมัสการพระธรรมอันเป็นไปอย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอ
จงมีความสวัสดิ

๑๘. ยานีธะ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะบุชิตัง
สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่ในที่นี่ จงร่วมกัน
นมัสการพระสงฆ์ผู้ดำเนินไปอย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมี
ความสุขสวัสดิ์

ตำนานวัฏฏกปริตร

วัฏฏกปริตร คือปริตรของนกกุ่ม เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงสัจวาจาของพระพุทธ-
เจ้าที่เคยกระทำเมื่อเสวยพระชาติเป็นนกกุ่ม แล้วอ้างสัจวาจานั้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้พ้นจาก
อัคคีภัย พบประวัติในพระสูตร ๒ แห่ง คือชาดกและจริยาปิฎก ในคัมภีร์ชาดก มีเพียง
คาถาเดียว คือคาถาที่ ๓ ส่วนในคัมภีร์จริยาปิฎกพบคาถา ๑๑ บท ส่วนพระปริตรที่นิยม
สวดอยู่ในปัจจุบันมีคาถาทั้งหมด ๔ บท ทั้งนี้เพราะโบราณจารย์ได้คัดมาสวดเฉพาะคาถา
๔ บทหลัง โดยไม่มีคาถา ๗ บทแรก เนื่องจากคาถา ๔ บทเหล่านั้นแสดงสัจวาจาของ
พระโพธิสัตว์ ส่วนเจ็ดคาถาแรกแสดงประวัติความเป็นมา

ในคัมภีร์จริยาปิฎกแสดงว่า พระพุทธเจ้าได้ตรัสพระปริตรนี้แก่พระสารีบุตร เพื่อ
แสดงบารมีที่พระองค์เคยสั่งสมไว้ในภพก่อน ส่วนในคัมภีร์อรรถกถาชาดก มีประวัติว่า
สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าร่วมกับภิกษุสงฆ์ เสด็จจาริกอยู่ในแคว้นมคธ ทรงพบไฟป่าโดย
บังเอิญ เมื่อไฟป่าลุกลามล้อมมาถึงสถานที่ ๑๖ กริสะ คือพื้นที่หว่านเมล็ดพืชได้ ๗๐๔ ทะนาน
ไฟป่านั้นได้ดับลงทันทีเหมือนถูกน้ำดับไป พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไฟป่านี้ มิใช่ดับลงด้วยอำนาจ
ของตถาคตในภพนี้ แต่ดับลงด้วยอำนาจของสัจวาจาที่ตถาคตเคยกระทำในชาติที่เกิด
เป็นนกกุ่ม สถานที่นั้นจะเป็นสถานที่ไม่มีไฟไหม้ตลอดกาล แล้วตรัสพระปริตรนี้แก่ภิกษุ
เหล่านั้น

ภาพประกอบตำนานวิญญูปริตร

วิญญูปริตร

๑. อัถติ โลเก สีละคุโน สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ สัจเจนะ กาหามิ สัจจะกิริยมะนุตตะรัง.

คือความประพฤติดันประเสริฐ ความสัตย์ ความหมดจด และความเอื้ออาทร
ปรากฏอยู่จริงในโลก เราขอเสี่ยงสัจวาจาอันยิ่งด้วยความจริงนี้

๒. อาวัชเชตฺวา อัมมะพะลัง เสรติววา ปุพเพเก ชินเ
สัจจะพะละมะวัสสาเย สัจจะกิริยมะกาสะหัง.

เราผู้ครุ่นนึกถึงอนุภาพแห่งพระธรรม ระลึกถึงพระชินเจ้าองค์ก่อนๆแล้ว อาศัย
อนุภาพแห่งความจริง ขอเสี่ยงสัจวาจา

๓. สันติ ปักขา อะปะตะนา สันติ ปาธา อะวัญจะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา ขาตะเวทะ ปะฎิกกะมะ.

เรามีปีกก็บินไม่ได้ มีเท้าก็เดินไม่ได้ มารดาบิดาก็บินหนีไปแล้ว ดูก่อนไฟ ขอท่าน
จงหลีกเลี่ยงเถิด

๔. สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง มะหาปชชะลิโต สิขี
วัชเชลิ โสพะสะ กะริสานิ อุทะกัง ปัตวา ยะถา สิขี
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ เอสา เม สัจจะปาระมี.

เมื่อเราทำสัจวาจาเช่นนี้แล้ว ไฟที่ลุกโชติช่วงอยู่ ก็ดับไปเป็นพื้นที่ถึง ๑๖ กรีสะในทันที
ดังไฟถูกน้ำดับไป ฉะนั้นสิ่งที่เสมอกับความสัตย์ของเราไม่มี นี่เป็นสัจบาร์มีของเรา

ตำนานมังคลปริตร

มังคลปริตร คือปริตรที่กล่าวถึงมงคล ๓๘ มีประวัติว่าในกาลก่อนที่พระพุทธเจ้าจะ
ตรัสมงคลนี้ ได้เกิดปัญหาถกเถียงกันในมนุษย์โลกว่า อะไรเป็นมงคล บางคนกล่าวว่า
รูปที่เห็นดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่าเสียงที่ได้ยินดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่ากลิ่น
รสสัมผัสที่ดีเป็นมงคล ต่างฝ่ายก็ยืนยันความเห็นของตน แต่ไม่สามารถอธิบายให้ฝ่ายอื่น
ยอมรับได้ ปัญหานี้ได้แพร่ไปถึงเทวโลกและพรหมโลก จนเทวดาและพรหมได้แบ่งแยก
เป็น ๓ ฝ่ายเหมือนมนุษย์ และปัญหานี้หาข้อยุติไม่ได้เป็นเวลาถึง ๑๒ ปี ในปีต่อมา

เนติกร ชื่นใจ ๕๕

เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ทูลถามปัญหานี้กับพระอินทร์ ท้าวเธอจึงทรงมอบหมายให้
เทพบุตรตนหนึ่งทูลถามปัญหานี้กับพระพุทเจ้า แล้วเสด็จมาเฝ้าพร้อมกับเหล่าเทวดาเพื่อ
สดับมงคล ฉะนั้นพระพุทองค์จึงตรัสพระปริตรนี้ตามคำอาราธนาของเทพบุตรนั้น

มังคลปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ
อาราเม.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถ-
ปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี

อะถะ โข อัญญาตะรา เทวะตา อะภิกันตายะ รัตติยา อะภิกันตะวันณา
เกวะละกะปิง เขตตะวันัง โอภาเสตวา เยนะ ภะคะวา, เตนุปะสังกะมิ.

ครั้งนั้นแล เมื่อปฐมยามแห่งราตรีล่วงแล้ว เทวดาตนหนึ่งทรงรัตมี
งามยิ่ง ทำพระเชตวันโดยรอบทั้งหมดให้สว่างไสว เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค

อุปะสังกะมิตวา ภะคะวันตัง อะภิวาเทตวา เอกะมันตัง อัญฐาสี.

เมื่อถึงที่ประทับ ได้ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาค แล้วยืนอยู่ข้างหนึ่ง

เอกะมันตัง จิตา โข सा เทวะตา ภะคะวันตัง คาถายะ อัชฌะภาสิ.

ครั้นแล้วเทวดาได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคด้วยคาถาว่า

พะหุ เทวา มะนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง

อากังขะมานา โสถถานัง พุรุहि มังคะละมุตตะมัง.

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก มุ่งคิดหามงคลเพื่อความสวัสดิอยู่
ขอพระองค์จึงตรัสสิ่งที่เป็นมงคลอันประเสริฐเกิด

(พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า)

๑. อะเสวนา จะ พาลานัง ปณฺธิตานัญจะ เสวนา
 ปุชา จะ ปุชะนียานัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การไม่คบคนพาล การคบแต่บัณฑิต และการบูชาผู้ที่ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุด

๒. ปะติรูปะเทสวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญฺญะตา
 อตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอยู่ในสถานที่เหมาะสม การได้บำเพ็ญบุญมาก่อน และการวางตัวถูกต้อง
นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๓. พาหุสัจฺจัญจะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุสิกขิโต
 สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การมีความรู้มาก การทำงานช่าง การมีวินัยอย่างดี และการพูดถ้อยคำไพเราะ
นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๔. มาตาปิตุอุปัฏฐานัง ปุตตะทารัสสะ สังคะโท
 อะนากุลลา จะ กัมมันตา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การเลี้ยงดูมารดาบิดา การสงเคราะห์บุตรภรรยา และการงานไม่สับสนยุ่งเหยิง
นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๕. ทานัญจะ อัมมะจะริยา จะ ญาคะกานัญจะ สังคะโท
 อะนะวัชชานิ กัมมานิ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การให้ทาน การประพฤติธรรม การสงเคราะห์ญาติ และการทำงานที่ปราศจากโทษ
นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๖. อาระตี วิระตี ปาปา มัชชะปาณา จะ สัญญะโม
 อัปปะมาโท จะ อัมเมสุ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอดใจไม่กระทำความผิด การระวังตนห่างจากการดื่มน้ำเมา และการประพฤติดน
ไม่ประมาท เป็นมงคลอันสูงสุด

๗. คาระโว จะ นิวาโต จะ สันตุฏฺฐิ จะ กะตัญญุตา
 กาเลนะ อัมมัสสะวะนัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

ความเคารพ การไม่ทะเลาะวิวาท ความสันโดษ ความรู้บุญคุณและการพึงธรรมในเวลา
ที่เหมาะสม เป็นมงคลอันสูงสุด

๘. ชันตี จะ โสวะจัสสะตา สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
 กาเลนะ อัมมะสากัจฉา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

ความอดทน ความเป็นคนว่าง่าย การได้พบเห็นสมณะ และการสนทนาธรรม
ในเวลาอันสมควร นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๙. ตะโป จะ พุทฺธมฺจะริยฺญจะ อริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การบำเพ็ญตบะ การประพฤติพรหมจรรย์ การเห็นแจ้งอริยสัจ และการทำนิพพาน
ให้แจ้ง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด

๑๐. ญฺฐัสสะ โลกะธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมมัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

จิตของบุคคลผู้ถูกโลกธรรมมากระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก ไม่ขุ่นมัว
เบิกบานอยู่นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

๑๑. เอตาทิสานิ กัตวานะ สัพพัตถะ มะปะราชิตา
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ ตัง เตสัง มังคะละมุตตะมัง.

ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ได้แล้ว จะไม่พ่ายแพ้ในที่ทุกสถาน ถึงความสวัสดิ์ทุกแห่ง นี่เป็นมงคล
อันสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ตำนานธัชคคปริตร

ธัชคคปริตร คือปริตรยอดเยี่ยม เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงเรื่องที่เทวดาชั้นดาวดึงส์
แหงนดูยอดทองของพระอินทร์ ในสงครามระหว่างเทวดากับอสูร และแนะนำให้ภิกษุระลึก
ถึงพระคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ในเวลาเกิดความสะดุ้งกลัวเมื่ออยู่ในป่า
โคนไม้ หรือเรือนว่าง

พระอรธกถาจารย์ได้กล่าวว่า พระปริตรนี้สามารถคุ้มครองผู้ที่ตกจากที่สูงได้ และ
เล่าเรื่องที่เกิดในประเทศศรีลังกาว่า เมื่อพระภิกษุช่วยกันโบกปูนพระเจดีย์ชื่อว่าทิมวาปี
มีพระรูปหนึ่งพลัดตกลงจากพระเจดีย์ พระที่ยืนอยู่ข้างล่างได้รับบอกว่า “ท่านจงระลึกถึง
ธัชคคปริตรเถิด” พระที่พลัดตกได้กล่าวว่า “ขอธัชคคปริตรจงคุ้มครองข้าพเจ้า” ขณะนั้น
อิฐสองก้อนในพระเจดีย์ได้ยื่นออกมารองรับเท้าของท่าน เมื่อพระรูปอื่นพากันนำบันไดมารับ
พระรูปนั้นลงไปแล้ว อิฐสองก้อนนั้นได้เคลื่อนกลับไปสู่สถานที่เดิม

ภาพประกอบตำนานรัชคปริตร

ธชัคคปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สāvātthiยัง วิหะระติ เขตตะวะเน อะนาคะปิณฑิกัสสะ
อาราเม.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถ
ปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี

ตัตระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ.

ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสง.

เหล่าภิกษุรับพระวาทะของพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสความดังนี้ว่า

ภูตะพุพพัง ภิกขะเว เทवासูระสังคาโม สะมุပ္พะยุพโห อะโหสิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นานมาแล้วเกิดสงครามระหว่างเทวดากับอสูรขึ้น
อะถะ โข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาวะติงเส อามันเตสิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งนั้นท้าวสักกะจอมเทพรับสั่งกับเทวดาชั้น-
ดาวดึงส์ว่า

สะเจ มารีสา เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปปัชเชยยะ ะยัง วา จัมภิตตัตถัง
วา โลมะหังโส วา.

ดูก่อนท่านผู้ปราศจากทุกข์ ถ้าท่านเข้าสู่สงครามแล้ว มีความกลัว ความ
หวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพอง

มะเมวะ ตัสมิยัง สะมะเย ธะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ขอให้ท่านเห็นยอดธงของเราในขณะนั้นเกิด

มะมัง หิ โว ธะชัคคัง อุลโลเกยะตัง ยัง ภะวิสสะติ ะยัง วา จัมภิตตัตถัง
วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของเราแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น
หรือความขณลุกขนพองเสียได้

โน เจ เม ธะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของเรา

อะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพเกิด

ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัง ภาวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพแล้ว ท่านจะละความ
กลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพองเสียได้

โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพ

อะถะ วะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพเกิด

วะรุณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตังยัง ภาวิสสะติ ภะยัง
วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว
ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพองเสียได้

โน เจ วะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพ

อะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระอีสานจอมเทพเกิด

อิสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัง ภาวิสสะติ ภะยัง
วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระอีสานจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว
ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพองเสียได้

ตัง โข ปะนะ ภิกขะเว ลักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเทวดาเห็นยอดธงของท้าวสักกะจอมเทพนั้นอยู่ก็ดี

ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,

เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพอยู่ก็ดี

วะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,

เห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพอยู่ก็ดี

อิสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ อะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,

เห็นยอดธงของพระอีสานจอมเทพอยู่ก็ดี

ยัง ภาวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิเยถาปิ โนปิ
ปะหิเยถะ.

เทวดาเหล่านั้นย่อมละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพอง
ได้บ้างไม่ได้บ้าง

ตั้ง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร

สักโก หิ ภิกขะเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะโทโส อะวีตะโมโห
ภิกุ จัมภิ อุตฺราสี ปะลายิตฺติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะท้าวสักกะจอมเทพยังไม่ใช่ผู้ปราศจากราคะ
โทสะ โมหะ ยังเป็นผู้มีความกลัว ความหวาดหวั่น ความสะดุ้ง ยังคิดหลบหนี

อะหัญจะ โข ภิกขะเว เอวัง วะทามิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนตถาคตจะขอกล่าวอย่างนี้ว่า

สะเจ ตุมหากัง ภิกขะเว อะรัญญะคะตานัง วา รุกขะมูละคะตานัง วา
สุญญาคาระคะตานัง วา อุปปัชเชยยะ ภายัง วา จัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้ก็ดี อยู่ในเรือนว่าง
ก็ดี แล้วมีความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพอง

มะเมวะ ตัสฺมิง สะมะเย อะนุสสะเรยยาถะ.

ขอให้เธอพิจารณาถึงตถาคตในขณะนั้นเถิดว่า

อิติปิ โส ภะคะวา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธะ,

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง

วิชชาจะระณะสัมปันโน,

ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤดี

สุคะโต,

เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว

โลกะวิทู,

ทรงรู้แจ้งโลก

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

ทรงเป็นสารถิฝึกบุคคลที่ควรฝึก ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทโธ,

ทรงเป็นผู้รู้แจ้ง

กะคะวาติ

ทรงเป็นผู้อธิบายธรรม

มะมัง หิ โว ภิกขเว อะนุสสระระตัง ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตตตัง
วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงตถาคตแล้ว เธอจะละความ
กลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลูกขนพองสยองได้

โน เจ มัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงตถาคต

อะถะ อัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระธรรมว่า

สวากขาโต ภาคะวะตา อัมโม.

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว

สันติภูริโก,

เป็นธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก,

ไม่ขึ้นกับกาล

เอหิปัสสิโก,

เป็นธรรมที่ควรมาดู

โอปะนะยิโก,

ควรน้อมมาปฏิบัติ

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

เป็นธรรมที่วิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน

อัมมัง หิ โว ภิกขเว อะนุสสระระตัง ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตตตัง วา
โลมะหังโส วา, โส ปะหิยสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระธรรมแล้ว เธอจะละ
ความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลูกขนพองสยองได้

โน เจ อัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงพระธรรม

อะถะ สังขัง อะนุสสะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์ว่า

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติตรง

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อพระนิพพาน

สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติที่ควรนับถือ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,

ท่านเหล่านั้น คือบุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือพระอริยบุคคล ๘ จำพวก

เอสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

นี้แหละพระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

อาหุเนยโย,

ผู้ควรรับสักการะ

ปาหุเนยโย,

ผู้ควรแก่ของต้อนรับ

ทักขิเนยโย,

ผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกระระณโย,

ผู้ควรอัญชลีกรรม

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นนาบุญอันประเสริฐของโลก

สังฆัง हि वो ภิกขเว อะนุสสระตัง ยัง ภะวิสสะติ ภะยัง วา จัมภิตตตัง วา
โลมะหังโส วา, โส ปะหิยสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์แล้ว เธอจะละ
ความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพองสยองได้

ตัง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร

ตะถาคะโต हि ภิกขเว อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิตะราโค วิตะโทโส วิตะโมโห
อะภีรु อะฉัมภิ อะนุตฺราสี อะปะลาयीติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะตถาคตเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบด้วยตนเอง
เป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ไม่มีความกลัว ความหวาดหวั่น ความสะดุ้ง ไม่คิดหลบหนี

อิทมะโวจะ ภะคะวา. อิถัง วัตถวานะ สุคะโต, อะถาปะรัง เอตะทะโวจะ สัตถา.
เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้แล้ว พระสุคตทรงกล่าวอย่างนี้แล้ว พระ-
ศาสดาได้ตรัสคาถานีต่อไปว่า

๑. อะรัญญะ รุกขะมุเล वा สุญญาคาเรวะ ภิกขะโว
อะนุสสะเรถะ สัมพุทเธ ภะยัง ตุมหากะ โน ลียา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี
เธอพึงหมั่นระลึกถึงพระสัมพุทธเจ้า แล้วเธอจะไม่มีความกลัว

๒. โน เจ พุทธัง สะเรยยาถะ โลกะเขมฺมัสสั นระสาสะกัง
อะถะ อัมมัง สะเรยยาถะ นียยานิกัง สุเทสิตัง.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระพุทธรูปผู้ยิ่งใหญ่ของชาวโลก เป็นนรชนผู้ประเสริฐ
เธอก็พึงหมั่นระลึกถึงพระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็นทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏ

๓. โน เจ อัมมัง สะเรยยาถะ นียยานิกัง สุเทสิตัง.
อะถะ สังฆัง สะเรยยาถะ ปญฺญักเขตตัง อะนุตตะรัง.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็นทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏ
เธอก็พึงหมั่นระลึกถึงพระสงฆ์ผู้เป็นนาบุญอันประเสริฐ

๔. เอวัง พุทธัง สะรันตานัง อัมมัง สังฆัญจะ ภิกขะโว
ภะยัง वा จัมภิตตตัง वा โลมะหังโส นะ หะสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอหมั่นระลึกถึงพระพุทธรูป พระธรรม และพระสงฆ์
อย่างนี้แล้ว ความกลัวก็ดี ความหวาดหวั่น ก็ดี หรือความขณลกขณพองก็ดี จะไม่ปรากฏเลย

ตำนานอังกุลิมาลปริตร

อังกุลิมาลปริตร คือปริตรของพระองค์คุลิมาล มีประวัติว่า วันหนึ่งเมื่อพระองค์คุลิมาล
ออกบิณฑบาตอยู่ ท่านได้พบหญิงมีครรภ์คนหนึ่งกำลังเป็นทุกข์เพราะคลอดบุตรไม่ได้
จึงเกิดความสงสาร ได้กลับมาวัดเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วกราบทูลเรื่องนี้ พระพุทธองค์
ได้ตรัสสอนพระปริตรนี้แก่พระองค์คุลิมาล ท่านได้กลับไปสาธยายแก่หญิงนั้น เมื่อนางได้
ฟังพระปริตรนี้ก็คลอดบุตรได้โดยสะดวก ทั้งมารดาและบุตรได้รับความสวัสดิ์

ภาพประกอบตำนานอังคุตตรนิกาย

อนึ่ง ตั้งที่พระองค์ลุมาลนั่งสวดพระปริตรนี้ ได้กลายเป็นตั่งคักดีสิทธิ ถ้าไม่สามารถ
นำหญิงที่คลอดบุตรยากมานั่งที่ตั่งนี้ได้ ก็ให้น้ำน้ำล้างตั่งโปรดศิระ จะทำให้คลอดบุตรง่าย
เปรียบตั่งน้ำไหลออกจากกระบอกกรองน้ำ แม้กระทั่งสัตว์ที่ตกกลุยกยาก เมื่อนำมานั่งที่ตั่งนี้
ก็จะตกกลุยกง่าย นอกจากการคลอดบุตรแล้ว ตั่งนี้ยังสามารถรักษาโรคอื่นๆได้อีกด้วย

อังคูลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาติยา ขาโต, นาภิขานามิ สัจฺจิจจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา. เตะนะ สัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ, โสตถิ คัพภัสสะ.

ดูก่อนน้องหญิง นับแต่เราเกิดโดยอริยชาตินี้แล้ว เราไม่เคยคิดปลงชีวิต
สัตว์เลย ด้วยสัจวาจานี้ขอความสวัสดิจึงมีแก่เธอ ขอความสวัสดิจึงมีแก่ครรภ์ของเธอ

ตำนานอภยปริตร

อภยปริตร คือปริตรไม่มีภัย เป็นพระปริตรที่โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้น โดยอ้าง
คุณพระรัตนตรัยมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ พระปริตรนี้ปรากฏในบทสวดเจ็ด
ตำนานและบทสวดสิบสองตำนานของไทย ได้แพร่หลายไปถึงประเทศสหภาพพม่าและ
ศรีลังกาอีกด้วย อนึ่ง ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ สันนิษฐานว่าพระปริตรนี้คง
รจนาโดยพระเถระชาวเชียงใหม่ ในสมัยรจนาคาถาชินบัญชร ท่านสังเกตจากการอธิษฐาน
ให้เคราะห์ร้ายพินาศไป เพราะชาวเมืองเชียงใหม่ในสมัยนั้น นิยมบูชาดาวนพเคราะห์ จึง
ได้มีนักปราชญ์ประพันธ์คาถานี้ เพื่อให้สวดแทนการบูชาดาวนพเคราะห์ คาถานี้ยังพบใน
คัมภีร์ปริตตฎีกาที่รจนาใน พ.ศ. ๒๑๕๓ อีกด้วย

พชรกร ชื่นใจ ๕๕๖

ภาพประกอบตำนานอภัยปริตร

อภยปริตร

๑. ยัง ทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอัปมงคล เสี่ยงนกที่นำหวั่นเกรง เคราะห์ร้าย และฝันร้าย
ที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยพุทธานุภาพ

๒. ยัง ทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอัปมงคล เสี่ยงนกที่นำหวั่นเกรง เคราะห์ร้าย และฝันร้าย
ที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยธรรมานุภาพ

๓. ยัง ทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอัปมงคล เสี่ยงนกที่นำหวั่นเกรง เคราะห์ร้าย และฝันร้าย
ที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วยสังฆานุภาพ

ตำนานธรรมจักร

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ก่อนพุทธศักราช ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวชปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะ สดับพระธรรมเทศนา
นี้แล้วบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน พรหม ๑๘ ไกลูกกับเทวดาจำนวนมากก็บรรลุธรรมด้วย
พระสูตรนี้

นพสิทธิ์ ชื่นไผ่-ใจดี

พระพุทธรองค์ทรงคัดค้านการปฏิบัติที่ทรามตนให้ลำบาก (อรรถกถาญายค) และการเสพงามสุข (กามสุขัลลิกานุโยค) ทรงชี้แนะทางสายกลางคืออริยมรรคมีองค์ ๘ และทรงจำแนกอริยสัง ๔ ไว้โดยละเอียดในพระสูตรนี้

อรรถกถาญายค เป็นคำสอนของนิครนถ์นาฏบุตร ผู้ก่อตั้งศาสนาเซนในปัจจุบัน โดยศาสนานี้เชื่อว่า การบำเพ็ญตบะทรามตนเป็นวิธีปลดปล่อยวิญญาณจากกรรมเก่า คือเมื่อกรรมเก่าถูกปลดปล่อยด้วยการบำเพ็ญตบะแล้วก็จะหมดสิ้นไป ไม่ส่งผลให้เวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป ส่วนกามสุขัลลิกานุโยคเป็นความเห็นของคนที่ไม่เชื่อว่า นิพพานคือความสุขในปัจจุบัน เมื่อสัตว์ตายแล้วก็ดับสูญ ความเห็นนี้นับเนื่องในมิจฉาทิฎฐิ ๖๒ ประเภท เรียกว่า ติฎฐธัมมนิพพาน (นิพพานในปัจจุบันชาติ) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือลัทธิจารวากนั่นเอง ผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้มักต้องการเสพงามสุขทางประสาทสัมผัสอย่างเดียว ไม่สนใจการอบรมจิตเจริญปัญญา เพื่อความพ้นทุกข์จากการเวียนตายเวียนเกิด

เจ้าชายสิทธัตถะได้ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา เพราะประสงค์จะทดลองแนวทางนี้ว่าเป็นทางตรัสรู้หรือไม่ มิใช่ทรงปฏิบัติเพื่อปลดปล่อยกรรมเก่า ตามคำสอนของนิครนถ์นาฏบุตร และเมื่อพระองค์ทรงพบว่ามิใช่ทางตรัสรู้ จึงระลึกถึงการเจริญอานาปานกรรมฐานใต้ต้นหว้าในพิธิแรกนาขวัญ ครั้นทรงเจริญกรรมฐานนั้นจนบรรลุฌาน ๔ แล้วทรงอาศัยฌานเป็นบาทเจริญวิปัสสนา จึงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วยมัชฌิมาปฏิปทา คืออริยมรรคมีองค์ ๘ นี้

คำว่า **ธรรมจักร** มีความหมายว่า กงล้อคือพระธรรม ในพระสูตรนี้พระพุทธรองค์ทรงประกาศศาสนาพุทธ ว่าเป็นอเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้า ด้วยการตรัสเหตุแห่งทุกข์ว่าคือตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณด้วยการตรัสทุกข์สังขารคืออุปาทานชั้น ๕ ทรงแสดงแนวทางแห่งความพ้นทุกข์ คืออริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของการปฏิบัติว่าคือความดับตัณหา

ธรรมจักร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกัง สะมะยัง ภะคะวา พาราณสียัง วิหะระติ อิลิปะตะเน มิคะทาเย.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี

ส่วนที่สุด ๒ ประเภท

ตัตระ โข ภาคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ว่า

เทวเม ภิกขเว อันตา ปัพพะชิเตนะ นะ เสวิตัพพา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตไม่ควรประพฤติส่วนที่สุด ๒ อย่างนี้

กะตะเม เทว. โย จายัง กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค ทิโน คัมโม ไปถุชฌนิโก
อะนะริโย อนันตกะสัณฺหิโต, โย จายัง อัตตะกิลมะมะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย
อนันตกะสัณฺหิโต.

ส่วนที่สุด ๒ อย่าง คือการเสวยกามสุขในกามคุณอารมณ์ที่หยาบ เป็น
ข้อประพฤตินี้ของชาวบ้าน เป็นข้อปฏิบัติของคนมีกิเลสหนา ไม่ประเสริฐ หาประโยชน์มิได้
และการเบียดเบียนตนให้ลำบาก เป็นทุกข์ ไม่ประเสริฐ หาประโยชน์มิได้

ทางสายกลาง

เอเต โข ภิกขเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะธา-
คะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อูปะสะมาเย อะภิญญาเย
สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้ตรัสรู้ทางสายกลางที่ไม่เข้าถึง ส่วนที่สุด ๒
อย่างนั้น ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส
เพื่อความรู้อยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะธาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อูปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทางสายกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้เกิดดวงตา
เห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง
และเพื่อดับทุกข์นั้น เป็นไฉน

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัชฺชคิโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป
สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ทางสายกลาง คืออริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง ได้แก่ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกชอบ และความตั้งมั่นชอบ

อะยัง โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสมะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์แปดนี้เป็นทางสายกลางนั้น ที่ ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ กิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์

ทุกข์

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง. ชาตปิ ทุกขา. ชะราปิ ทุกขา. มะระณัมปิ ทุกขัง. โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา. อับปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข. ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข. ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ, ตัมปิ ทุกขัง. สังขิตเตนะ ปัญฺจุปาทานักขันธา ทุกขา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกข์ ได้แก่ ความเกิดเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความร่ำไร ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความคับแค้นใจ เป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบเป็นทุกข์ การพลัดพรากจากอารมณ์ที่ชอบเป็นทุกข์ และการไม่ได้รับอารมณ์ที่ปรารถนาเป็นทุกข์ โดยสังเขปอุปาทาน ขันธ์ห้าเป็นทุกข์

ทุกขสมุทัย

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะสมุทะโย อะริยะสัจจัง. ยายัง ตัณหา โปโนภาวิกา นันทีราคะสะหะคะตา ตัตฺตระตฺตฺราภินันฺทินี, เสยยะถิทัง. กามะตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกขสมุทัย ได้แก่ ความผูกพันที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ประกอบด้วยความยินดีพอใจ เพลิดเพลินภพและอารมณ์นั้นๆ กล่าวคือ ความผูกพันในกามคุณอารมณ์ ความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพเที่ยง และความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพขาดสูญ

ทุกขนิโรธ

อิทััง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสังจัง. โย ตัสสาเยวะ ตัณหาเย
อะเสสะวिरาคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังคคือทุกขนิโรธ ได้แก่ ความดับสนิทตัณหานั้น
ทั้งหมด ความสละตัณหานั้น ความปล่อยตัณหานั้น ความวางตัณหานั้น และความไม่
พัวพันตัณหานั้น

มรรค

อิทััง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสังจัง.
อะยะเมวะ อะริโย อัญญัสสิโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา
สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังคคือมรรคอันเป็นทางดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรค มี
องค์ ๘ นั้นนั่นเอง กล่าวคือ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ
การเลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกชอบ และความตั้งมั่นชอบ

นี่คือทุกข์

อิทััง ทุกขัง อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุ
อุทะปาติ, ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อน
ว่า อุปาทานขันธห้านี้คืออริยสังคที่เป็นทุกข์

ควรกำหนดรู้ทุกข์

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญายันติ เม ภิกขเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชา
อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อริยสัจคือทุกข์นั้นเป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้

ทรงกำหนดรู้ทุกข์แล้ว

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญัตตันติ เม ภิกขเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชา อุทะปาติ,
อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว
ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรม ที่ไม่เคย
ดับมาก่อนว่า เราได้กำหนดรู้อริยสัจคือทุกข์นั้นแล้ว

นคือทุกข์สมุทัย

อิทัง ทุกขะสมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชา อุทะปาติ, อาโลโก
อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยดับมา
ก่อนว่า ตัณหานี้คืออริยสัจที่เป็นทุกข์สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์)

ควรละทุกขสมุทัย

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสังจัง ปะหาตัพพันติ เม ภิกขะเว
ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ,
วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมา
ก่อนว่า อริยสังคคือทุกขสมุทัยนั้นเป็นธรรมที่ควรละ

ทรงละทุกขสมุทัยแล้ว

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสังจัง ปะหิณันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อณะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา
อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมา
ก่อนว่า เราได้ละอริยสังคคือทุกขสมุทัยนั้นแล้ว

นี่คือทุกขนิโรธ

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ อัมเมสุ
จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมา
ก่อนว่า นิพพานนี่คืออริยสังคที่เป็นความดับทุกข์

ควรรู้แจ้งทุกขนิโรธ

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสังจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม ภิกขะเว
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ,
วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมา
ก่อนว่า อริยสังคคือทุกขนิโรธนั้นเป็นธรรมที่ควรรู้แจ้ง

ทรงรู้แจ้งทุกขนิโรธแล้ว

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสังจัง สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา
อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อน
ว่า เราได้รู้แจ้งอริยสังคคือทุกขนิโรธนั้นแล้ว

นี้คือมรรค

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา
อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อน
ว่า [อริยมรรค] นี้คืออริยสังคที่เป็นทางดับทุกข์

ควรอบรมมรรค

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า อริยสัจคือมรรคนั้นเป็นธรรมที่ควรอบรม

ทรงอบรมมรรคแล้ว

ตั้ง ไช ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้ว แก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า เราได้อบรมอริยสัจคือมรรคนั้นแล้ว

ไม่ทรงปฏิญาณว่าเป็นพุทธะก่อน

ยาวะกัวิญจะ เม ภิกขะเว อัมเมสุ จะตุสุ อะริยะสัจจะสุ เอวัง ติปะริวัฏฏัง ทวาหะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทธี อะโหสิ. เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพฺรหฺมะเก สัสสะมะณะพฺรหฺมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธติ ปัจฉัญญาสิง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ มี
อาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ยังไม่หมดจดแก้ตถาคต ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตยังไม่
ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก ที่มีเทวดา มาร และ
พรหม ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ได้ทรงปฏิญาณว่าเป็นพุทธะ

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตฺถุ อะริยะสัจฺเจสุ เอวํ ติปะริวัฏฺฐัง
ทฺวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก
โลเก สะมาระเก สะพฺรหฺมะเก สัสสะมะณะพฺรหฺมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย
อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธติ ปัจจัญญาสิง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริง ที่มีรอบ ๓ มี
อาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ได้หมดจดแก้ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้
ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก ที่มีเทวดา มาร และ
พรหม ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ปัจเวกขณญาณ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ. อะกุปฺปา เม วิมุตติ. อะยะมันติมา
ชาติ. นัตถิทานิ ปุณฺณกะโวติ.

ปัญญาารู้เห็นได้เกิดแก้ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเราไม่พินาศแล้ว ชาติ
นี้เป็นชาติสุดท้าย ไม่มีภพใหม่อีกในกาลนี้

พระปัญจวัคคีย์ปลาทับปริ่มภาษิต

อิทมะโวจะ ภาคะวา. อุตตะมะนา ปัญจวัคคิยา ภิกขุภะคะวะโต ภาสิตัง
อะภินันทุนติ.

พระผู้มีพระภาคตรัสธรรมจักรนี้แล้ว พระปัญจวัคคีย์ปลาทับปริ่มภาษิต
ของพระองค์ ดังนี้แล

ท่านโกณฑัญญะเป็นพระโสดาบัน

อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสสมิง ภัญญะมาเน อาัยสุมะโต โกณฑัญญัสสะ
วิระชัง วิตะมะลัง อัมมะจักขุง อุทะปาติ “ยัง ภิกขุจิ สะมุทะยะธัมมัง, สัพพัง ตัง
นิโรธะธัมมัน” ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระธรรมเทศนานี้อยู่ ดวงตาเห็นธรรมอันปราศ
จากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดแก่ท่านโกณฑัญญะ ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีสภาพเกิดขึ้นเป็น
ธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้นมิสภาพดับไปเป็นธรรมดา

ทวยเทพป่าวประกาศ

ปะวัตติเต จะ ปะนะ ภาคะวะตา อัมมะจักกะเก ภูมมา เทวา สัททะมะนุสสา
เวสุง “เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสิยัง อัสสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกัง
ปะวัตติตัง อปปภิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พุรหุมนุ วา เกนะจิ วา โลกัสสมิน” ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประกาศธรรมจักรแล้ว ภูมเทวดาได้ป่าวประกาศว่า
พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอสิปตมฤคทายวัน ใกล้
เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก จะ
คัดค้านไม่ได้

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา จาตุมะหาราชิกา เทวา สัททมะนุสฺสาเวสุ
“เอตัง ภาคะวะตา พาราณสียัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกั
ปะวัตติตัง อปฺปปฏิวัตตियัง สะมะเณนะ วา พฺราหฺมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พฺรหฺมูนา วา เกนะจิ วา โลกัสฺสุมิน” ติ.

เทวดาชั้นจาตุมาหาราชได้ยินเสียงของภุมเทวดาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า
พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก จะคัดค้าน
ไม่ได้

จาตุมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตาวะติงสา เทวา สัททมะนุสฺ-
สาเวสุ “เอตัง ภาคะวะตา พาราณสียัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะ
จักกั ปะวัตติตัง อปฺปปฏิวัตตियัง สะมะเณนะ วา พฺราหฺมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ
วา พฺรหฺมูนา วา เกนะจิ วา โลกัสฺสุมิน” ติ.

เทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ยินเสียงของเทวดาชั้นจาตุมาหาราชแล้ว ได้ป่าว
ประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน
ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก จะ
คัดค้านไม่ได้

ตาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ยามา เทวา สัททมะนุสฺสาเวสุ “เอตัง
ภาคะวะตา พาราณสียัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกั ปะวัตติตัง
อปฺปปฏิวัตตियัง สะมะเณนะ วา พฺราหฺมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พฺรหฺมูนา วา
เกนะจิ วา โลกัสฺสุมิน” ติ.

เทวดาชั้นยามาได้ยินเสียงของเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้ป่าวประกาศว่า
พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้
เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก
จะคัดค้านไม่ได้

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตุสสิตา เทวา สัททมะนุสฺสาเวสุ “เอตัง
ภาคะวะตา พาราณสียัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกั ปะวัตติตัง
อปฺปปฏิวัตตियัง สะมะเณนะ วา พฺราหฺมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พฺรหฺมูนา วา
เกนะจิ วา โลกัสฺสุมิน” ติ.

เทวดาชั้นดุสิตได้ยินเสียงของเทวดาชั้นยามาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า
พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้
เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก จะ
คัดค้านไม่ได้

ตุลิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา นิมมานะระตี เทวา สัททมะนุสสาเวสูง
“เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกั
ปะวัตติตัง อปปิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พุรหุณา วา เกนะจิ วา โลกัสฺมิน” ติ.

เทวดาชั้นนิมมานรดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้นดุสิตแล้ว ได้ข่าวประกาศว่า
พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆในโลก จะคัดค้าน
ไม่ได้

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ประณิมิมิตะวะสะวัตตี เทวา
สัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย
อะนุตตะรัง อัมมะจักกั ปะวัตติตัง อปปิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา
เทเวนะ วา มาเรนะ วา พุรหุณา วา เกนะจิ วา โลกัสฺมิน” ติ.

เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้นนิมมานรดีแล้ว ได้ข่าว
ประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤค-
ทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ
ในโลก จะคัดค้านไม่ได้

ประณิมิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา พุรหุมะกายิกา เทวา
สัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิลิปะตะเน มิคะทาเย
อะนุตตะรัง อัมมะจักกั ปะวัตติตัง อปปิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พุราหุมะเณนะ วา
เทเวนะ วา มาเรนะ วา พุรหุณา วา เกนะจิ วา โลกัสฺมิน” ติ.

เทพที่นับเนื่องในหมู่พรหม ได้ยินเสียงของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดีแล้ว
ได้ข่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤค-
ทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือ
ใครๆในโลก จะคัดค้านไม่ได้

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ ละเยนะ เตะนะ มุหุตตะนะ ยาวะ พุรหุมะโลกา
สัทโท อัมภุคคัจฉิ.

เสียงข่าวประกาศในโลกนี้ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลกโดยชั่วขณะนั้น ด้วย
ประการฉะนี้

เกิดแผ่นดินไหวและไอบาส

อะยัญจะ ทะสะสะหัสสีโลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ. อัปปะมาโน
จะ อุหาโร โอบาโส โลเก ปาตุระโหสิ อะตักกัมมะ เทวานัง เทวานุกาวัง.

ก็ همینโลกธาตุนี้ได้สั่นสะเทือนหวั่นไหว และเกิดไอบาสอันใหญ่หลวง
หาประมาณมิได้ในโลก ยิ่งกว่าเทวานุกาพของเทวดาทั้งหลาย

ทรงเปล่งอุทาน

อะถะ โข ภะคะวา อิมัง อุทานัง อุทาเนสิ อัญญาสิ ะตะ โภ โกณฑัญญะ,
อัญญาสิ ะตะ โภ โกณฑัญญะติ. อิติ หิทัง आयัสมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญา-
โกณฑัญญะเตวาระ นามัง อะโหสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคทรงเปล่งอุทานว่า ท่านทั้งหลาย โกณฑัญญะ
รู้แล้วหนอ ท่านทั้งหลาย โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ฉะนั้น ท่านโกณฑัญญะจึงปรากฏ
สมญานามนี้ว่า พระอัญญาโกณฑัญญะ (พระโกณฑัญญะผู้รู้แล้ว)

